

PROGRAM PODRŠKE MARGINALIZIRANIM GRUPAMA (PPMG)

JANUAR 2016.

INICIJATIVE ZA UNAPRJEĐENJE ŽIVOTA OSOBA S INVALIDITETOM I NJIHOVIH PORODICA

Iako ne postoji jedinstvena baza podataka, procijenjeno je da u Bosni i Hercegovini živi oko 350 000 osoba sa invaliditetom. Brojni su problemi i prepreke s kojima se svakodnevno suočavaju. Njihov glas se ne čuje dovoljno, te su stoga često isključeni iz svakodnevnog društvenog, kulturnog, ekonomskog i političkog života.

Kao podrška rješavanju problema s kojima se suočavaju osobe sa invaliditetom, u sklopu USAID Programa podrške marginaliziranim grupama, 29. januara 2016. g., u Centru za djecu i omladinu sa smetnjama u razvoju Doboj, organiziran je radni sastanak pod nazivom Inicijative za unaprjeđenje života osoba s invaliditetom i njihovih porodica. Sastanku su prisustvovali predstavnici/e lokalnih organizacija čije su aktivnosti namijenjene osobama sa invaliditetom, a koji su ujedno korisnici grantova navedenog Programa. Cilj je bio predstaviti rad

Centra za djecu i omladinu sa smetnjama u razvoju kao primjer dobre prakse, identifikovati ključne probleme s kojima se suočavaju osobe sa invaliditetom i njihove porodice, adresirati ih, te u obliku adekvatnih inicijativa ponuditi moguća rješenja.

Diskusija je pokazala da su mnogobrojni problemi s kojima se svakodnevno suočavaju osobe sa invaliditetom i njihove porodice, ali one koje su učesnici/e sastanka posebno izdvojili su: neprimjena zakona, strategija i politika koji su doneseni, profesionalna rehabilitacija, osposobljavanje i zapošljavanje osoba sa invaliditetom u BiH je regulisana adekvatnim zakonima na oba entiteta, ali ne postoje dovoljno razvijeni materijalni i kadrovski kapaciteti za njihovo provođenje, neadekvatan pristup obrazovanju, pristup javnim i stambenim objektima nije prilagođen, ne postoji jedinstvena baza podataka o osobama sa invaliditetom, problem deinstitutionalizacije, problem statusa porodice itd.

Predmeti od gline koje su napravila djeca u Centru za djecu i omladinu sa smetnjama u razvoju Doboj

SADRŽAJ

Inicijative za unaprjeđenje života osoba s invaliditetom i njihovih porodica.....	1
Potpisani ugovori s korisnicima grantova-ODI.....	2
Kreirana mapa korisnika grantova	3
Dajte nam šansu i Dječji edukativni centar „Svjetlice“ nastavljaju s radom.....	4

U skladu sa identificiranim problemima učesnici/e su predložili pet inicijativa koje se tiču problema obrazovanja, zapošljavanja, statusa porodica, kapaciteta udruženja koja se bave pitanjima osoba sa invaliditetom, te strategija namijenjenih ovoj populaciji, a na kojima će se raditi u narednom periodu.

POTPISANI UGOVORI S KORISNICIMA GRANTOVA-ODI

U okviru Programa podrške marginaliziranim grupama (USAID/PPMG) u Doboju su 29.1.2016. g. zaključeni ugovori sa 6 organizacija iz pet lokalnih zajednica u Bosni i Hercegovini koje se bave pitanjima poboljšanja marginaliziranih grupa u Bosni i Hercegovini.

Grantovi su dodijeljeni u okviru javnog poziva koja je USAID/PPMG prethodno raspisao: Inicijativa za promoviranje odgovorne deinstitutionalizacije osoba s invaliditetom (ODI).

Ugovori su potpisani sa sljedećim organizacijama: Savez organizacija za podršku osobama sa intelektualnim teškoćama Federacije Bosne i Hercegovine – SUMERO

(Sarajevo), Udruženje oboljelih od cerebralne paralize i distrofije Bosansko-podrinjskog kantona (Goražde), Udruženje roditelja i prijatelja osoba sa posebnim potrebama "Sunce" (Mostar), Udruženja za podršku porodicama, licima i zajednici u mentalnom zdravlju „Zajedno“ (Banja Luka), Udruženje građana „Budućnost“ (Modriča) i Biblioteka za slijepa i slabovidna lica u BiH (Sarajevo).

Savez organizacija za podršku osobama sa intelektualnim teškoćama Federacije Bosne i Hercegovine - SUMERO provodit će projekt pod nazivom **Jačanje procesa deinstitutionalizacije i servisi podrške u lokalnim zajednicama** koji ima za cilj postići ostvarenje osnovnih ljudskih prava osoba s intelektualnim teškoćama kroz samostalan i dostojanstven život izvan javnih ustanova.

Projektom **Stvaranje uslova za razvoj servisa podrške na području Bosansko-podrinjskog kantona za osobe sa invaliditetom i podrška deinstitutionalizaciji** Udruženje oboljelih od cerebralne paralize i distrofije Bosansko-podrinjskog kantona doprinijet će stvaranju jednakih mogućnosti za osobe s teškoćama, osigurati im socijalnu skrb i integrirati ih u zajednicu.

Udruženje roditelja i prijatelja osoba sa posebnim potrebama "Sunce" kroz projekt **Samostalno stanovanje** želi pomoći osobama s teškoćama da ostvare svoje pravo na izbor mjesta stanovanja i poboljšaju kvalitetu života u lokalnoj zajednici uz podršku asistenata.

USAID
OD AMERIČKOG NARODA

USAID/PPMG je podržao i projekt Udruženja za podršku porodicama, licima i zajednici u mentalnom zdravlju „Zajedno“ koji će svojim projektom **Deinstitucionalna zaštita duševno oboljelih lica** promicati i jačati vaninstitucionalnu skrb i zaštitu osoba s mentalnim teškoćama kroz poboljšanje rada dnevnih centara u zajednici.

Udruženje građana „Budućnost“ će kroz inicijativu za razvoj zaštićenog stanovanja za lica sa mentalnim teškoćama kroz male kućne zajednice stvoriti pozitivno okruženje u 12 lokalnih zajednica kako bi iskoristili sve prednosti i resurse za osnivanje doma za zaštićeno stanovanje i na taj način doprinijeli učinkovitijem i sveobuhvatnijem ambulantnom liječenju hroničnih duševnih bolesnika.

USAID/PPMG podržao je i projekt koji će implementirati Biblioteka za slijepa i slabovidna lica u BiH a koji ima za cilj zadovoljiti osnovne obrazovne potrebe slijepih i slabovidnih osoba izdavanjem časopisa „Svjetlo misli“ i snimanjem audio knjiga na CD-u i njihovom distribucijom korisnicima.

Ukupna vrijednost šest podržanih projekata je 247.500,00 KM.

KREIRANA MAPA KORISNIKA GRANTOVA

Projektni tim Program podrške marginaliziranim grupama (USAID/PPMG) kreirao je mapu korisnika grantova. Na mapi je prikazano svi 17 projekata koje je USAID/PPMG podržao. Mapa je kreirana na način da sadrži naziv, kratak opis i vrijednost svakog projekata. Na mapi je moguće pronaći osnovne informacije o sljedećim projektima:

1. Društvena uključenost u zajednici - Opremanje kabineta za govornu terapiju - Udruženje za pomoć djeci s posebnim potrebama Doboj
2. National Geographic Photo Camp u Sarajevu - Internews - predstavništvo u BiH
3. Unaprjeđenje kvalitete školstva u općini Glamoč- Centar za građansku suradnju Livno
4. Servis centar “Dajte nam šansu” Sarajevo- Udruženje “Dajte nam šansu” Sarajevo i Udruženje “Svjetlice” Banja Luka

5. Servis centar “Dajte nam šansu” Banja Luka- Udruženje “Dajte nam šansu” Sarajevo i Udruženje “Svjetlice” Banja Luka
6. Podrška u sportu osobama sa invaliditetom za bolje sutra - Ženski klub košarke u kolicima “Bambi”
7. DI-SP - Jačanje procesa deinstitucionalizacije osoba sa invaliditetom i sistemi podrške u lokalnoj zajednici - Savez organizacija za podršku osobama sa intelektualnim teškoćama Federacije Bosne i Hercegovine SUMERO
8. Stvaranje uslova za razvoj servisa podrške području BPK za osobe sa invaliditetom i podrška deinstitucionalizaciji - Udruženje oboljelih od cerebralne paralize i distrofije BPK Goražde
9. Samostalno stanovanje - Udruženje “Sunce”
10. Deinstitucionalna zaštita duševno oboljelih lica - Udruženje “Zajedno” Banja Luka
11. Inicijativa za razvoj zaštićenog stanovanja za lica sa mentalnim teškoćama kroz male kućne zajednice- Udruženje građana “Budućnost”
12. Izdavanje časopisa “Svjetlo misli” i snimanje knjiga na CD-u- Biblioteka za slijepa i slabovidna lica u BiH
13. Mladi i zajednica - Imaš pravo da znaš!- Demokratska organizacija mladih
14. Ulica je samo put do kuće a ne dom - Osigurajmo djeci prava- Udruženje za promociju obrazovanja Roma “Otaharin”
15. Ujedinjeni u borbi protiv modernog ropstva djece- Udruženje “Zemlja djece u BiH”
16. Prevencija u borbi protiv trgovine ljudima- Udruženje žena “Derventa”
17. Darujmo im vrijeme umjesto novac- Udruženje za prevenciju ovisnosti “NARKO-NE”

**VIŠE INFORMACIJA O
ORGANIZACIJAMA,
PROJEKTIMA I LOKALNIM
ZAJEDNICAMA U KOJIM SE
PROVODE MOŽETE PRONAĆI
NA SLJEDEĆEM LINKU: [HTTP://
PPMG.BA/BA/GRANTOVI/](http://ppmg.ba/ba/grantovi/)
PODRZALI-SMO**

DAJTE NAM ŠANSU I DJEČI EDUKATIVNI CENTAR „SVJETLICE“ NASTAVLJAJU S RADOM

Korisnici centra za vrijeme vanjskih aktivnosti

Udruženje “Dajte nam šansu” iz Sarajeva i Dječji edukativni centar “Svjetlice” otvoren u Banja Luci, otvoren u septembru 2015. g. nastavljaju s uspješnim radom. Servis centri su u proteklom period pružili ukupno 5478 usluga od čega 3492 u Sarajevu a 1986 u Banja Luci.

Aktivnosti i usluge koje servis centri pružaju korisnicima/ama su: kratki odmor, vanjske aktivnosti, individualni i grupni rad vođen od strane defektologa ili psihologa, usluge prijevoza roditelja i djeteta, pružanje informativne pomoći, psihološka podrška za roditelje, opservacija djece kod koje postoji sumnja na poteškoću, mobilni tim, pomoć u kriznim situacijama, radionice za braću i sestre, pomoć pri angažiranju asistenta u nastavi i reedukacija psihomotorike.

Vanjske aktivnosti

Kratki odmor podrazumijeva individualni rad s korisnikom/com te grupni rad. Individualni rad zasniva se na potrebama korisnika (usvajanje slova, brojeva, razvoj govora, fina motorika, krupna motorika, toaletni trening, muzikoterapija). Grupni rad podrazumijeva socijalizaciju, druženje te usvajanje različitih životnih vještina.

Za vrijeme koje djeca/osobe s poteškoćama u razvoju provedu u centru, roditelj ima priliku da to vrijeme posveti svojim obavezama i potrebama, potrebama porodice, iskoristi za odmor, relaksaciju čak i povremeni rad u cilju popravljavanja materijalne situacije.

U toku kratkog odmora, ukoliko vremenske prilike to dozvoljavaju, s korisnicima/ama se realiziraju vanjske aktivnosti. Sve aktivnosti se odvijaju uz nadzor medicinske sestre koja radi na prevenciji i saniranju epileptičnih napada, pruža prvu pomoć kod manjih povreda (ogrebotine i sl.), daje terapiju te provodi toaletni trening.

Informativna pomoć pruža se lično ili putem telefona. Namijenjena je roditeljima koji nisu upućeni u svoja prava i prava djeteta/osobe s poteškoćama. U zavisnosti od upita, socijalni radnik se po potrebi dodatno informira te obavještava porodicu o mogućnostima i načinima ostvarivanja prava.

Psihološka podrška namijenjena je prvenstveno roditeljima/starateljima te dodatno i ostalim članovima porodice. Psihološka podrška stručnjaka, uči roditelja da prepozna, razumije i koriguje svoje osjećaje. U centru smatraju da ojačan roditelj vodi ka jačanju porodice kao

osnovne karike zajednice i u stanju je nastaviti boriti se sa svakodnevnim pritiskom i time biti i bolji partner i roditelj kako djetetu s poteškoćama tako i tipičnom djetetu.

Opservacija se vrši kada postoji sumnja na određenu poteškoću. Budući da su u javnim ustanovama liste čekanja za opservaciju predugačke, roditelji se obraćaju stručnjacima u centru za pomoć. Nakon opservacije roditelj dobiva informaciju da li je sumnja na

poteškoću opravdana kao i savjete za sljedeći korak. Za porodice, koje nemaju mogućnosti napuštati dom zbog visokog stepena invaliditeta djeteta/osobe, arhitektonskih prepreka i sl. centar organizira mobilni tim. Mobilni tim čine stručnjaci (psiholog, socijalni radnik) te educirani volonteri. Funkcionira na dva načina: 1. prijevoz korisnika/ca iz kuće/škole do Servis centra i/ili nazad 2. odlazak mobilnog tima na kućnu adresu. Prilikom kućne posjete radi se s roditeljem (psihološka podrška, informativna pomoć) te s djetetom/osobom s poteškoćama (individualni rad, druženje, fina motorika i sl.). Za vrijeme trajanja kućne posjete, roditelj ima priliku da završi obaveze izvan kuće, koje zbog izostanka podrške porodice, ne mogu biti završene.

Grupni rad-kreativne radionice

Pomoć pri angažmanu asistenta u nastavi odnosi se na angažman osoba srodnih zanimanja kojima je potreban pripravnički staž. Na osnovu sporazuma o angažmanu i edukaciji pripravnika s Ministarstvom za obrazovanje, nauku i mlade KS, edukacija se vrši u prostorijama Servis centra kroz direktan rad s djecom i osobama s poteškoćama u razvoju. Nakon edukacija, pripravnici

se raspoređuju u redovne i specijalizirane obrazovne ustanove gdje kroz asistiranje djetetu s poteškoćama u nastavi, realiziraju pripravnički staž kao uslov za polaganje stručnog ispita. Na ovakav način budući stručnjaci stječu iskustvo koje će im biti potrebno u budućem radu te se dodatno educiraju članovi zajednice o

postojanju i mogućnostima djece i osoba s poteškoćama u razvoju, o problematici porodica i što dovodi do smanjenja diskriminacije i stigmatizacije društva.

Jedna od usluga centra je i reedukacija psihomotorike koja predstavlja višedimenzionalan pristup u radu sa djecom i odraslima s poremećajima psihomotorike, koji preko pokreta i tonusa ostvaruje kako tjelesnu tako i verbalnu komunikaciju. Terapijski program je zasnovan na individualnim sposobnostima, razlikama i mogućnostima djeteta, razvojnim potrebama i osjećanjima.

Osim gore navedenih aktivnosti, centri organiziraju i dodatne aktivnosti (rođendani korisnika, obilježavanje značajnih datuma, druženje kroz radionice s gostima). Jedna od dodatnih aktivnosti je i rad na edukaciji volontera, asistenata u nastavi, stručnjaka (učitelja, nastavnika), čime se direktno radi na podizanju svijesti o mogućnostima djece i osoba s poteškoćama u razvoju, na razbijanju predrasuda i smanjenju među vršnjačkog nasilja nad osobama s poteškoćama. Ovakva aktivnost sa tipičnom djecom mlađeg uzrasta, stvara osviještenu generaciju koja će u budućnosti razumjeti i prihvatiti različitosti.

Servis centri organiziraju treninge i edukaciju predstavnika/ca nevladinih organizacija koje se bave pitanjima osoba s poteškoćama u razvoju, roditelja djece i osoba s poteškoćama u razvoju i volontera na području BiH o načinu organiziranja rada i funkcioniranja Centra.

Individualni rad

USAID - Program podrške marginaliziranim grupama (PPMG)

Program provodi Institut za razvoj mladih KULT
u partnerstvu sa NGO & BUSINESS AUDIT d.o.o.
Ul. 4. viteške brigade 34-36 • 71210 Ilidža • Bosna i Hercegovina

T: +387 33 778 766

F: +387 33 778 779

www.ppmg.ba